

VERTIKALNA I HORIZONTALNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA SLOBODNA DALMACIJA D.D. SPLIT

Gojak, Iva

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:505687>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-19**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**VERTIKALNA I HORIZONTALNA ANALIZA
FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU
PODUZEĆA SLOBODNA DALMACIJA D.D.
SPLIT**

Mentor:

mr. Ivana Perica

Student:

Iva Gojak

Split,rujan,2017.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Definiranje problema sadržaja.....	1
1.2. Cilj rada.....	1
1.3. Metoda rada.....	1
1.4. Struktura rada.....	2
2. STRUKTURA I SADRŽAJ TEMELJNIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	3
2.1. Bilanca.....	3
2.2. Račun dobiti i gubitka.....	7
2.3. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.....	9
2.4. Izvještaj o promjenama kapitala.....	10
2.5. Izvještaj o novčanom tijeku.....	10
2.6. Bilješke uz financijska izvješća.....	12
3. TEMELJNI INSTRUMENTI I POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	14
3.1. Vertikalna analiza.....	14
3.2. Horizontalna analiza.....	14
3.3. Analiza poslovanja putem financijskih pokazatelja.....	15
3.3.1. Pokazatelj likvidnosti.....	16
3.3.2. Pokazatelj zaduženosti.....	16
3.3.3. Pokazatelj aktivnosti.....	17
3.3.4. Pokazatelj ekonomičnosti.....	18
3.3.5. Pokazatelj profitabilnosti.....	19
3.3.6. Pokazatelj investiranja.....	19
3.4. Sustavi pokazatelja.....	20
4. VERTIKALNA I HORIZONTALNA ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA SLOBODNA DALMACIJA D.D. SPLIT.....	22
4.1. Horizontalna analiza.....	22
4.2. Vertikalna analiza.....	26
5. ZAKLJUČAK.....	34

LITERATURA.....	35
SAŽETAK.....	38
SUMMARY.....	38

1.UVOD

1.1.Definiranje problema istraživanja

Ovaj rad predstavlja sve specifičnosti i načine primjene vertikalne i horizontalne analize na temeljnim financijskim izvještajima. Problem istraživanja predstavlja specifičnosti horizontalne i vertikalne analize financijskih izvještaja. Glavni zadatak je primjeniti vertikalnu i horizontalnu analizu na bilanci i računu dobiti i gubitka poduzeća Slobodna Dalmacija d.o.o.i usporediti trenutno stanje s prethodnim, te doći do informacija na temelju kojih se mogu predložiti određene smjernice da daljnji rast i uspješno poslovanje.

1.2.Cilj rada

Cilj ovog završnog rada je temeljito obraditi i prikazati analizu poslovanja poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. Split s posebnim naglaskom na vertikalnu i horizontalnu analizu, gdje će se usporediti poslovanje poduzeća iz 2015. godine sa onim u 2014. godini, poslovanje 2014. godine sa onim poslovanjem iz 2013-te godine. Dodatno će se definirati vertikalna i horizontalna analiza i analiza putem pokazatelja i dati smjernice za daljnje poslovanje.

1.3.Metoda rada

- Metoda analiza- raščlanjivanjem složenih cjelina na manje dijelove, odnosno na njihove elemente.
- Metoda sinteza- manje dijelove spaja u složenije.
- Metoda deskripcije- jednostavno opisivanje/ prikazivanje nekih procesa, činjenica ili dr. i utvrđivanje njihovih veza, bez da se ulazi u dubinu .
- Metoda kompilacije- koristi rezultate tuđeg istraživanja koje će upotpuniti rad koje će autor rada korektno citirati u svom radu.

1.4. Struktura rada

Rad se sastoji od pet poglavlja. U prvom poglavlju rada definiran je problem istraživanja, izneseni su ciljevi rada te ukratko prikazana struktura cijelog rada. U drugom poglavlju opisani su temeljni financijski izvještaji (bilanca, RDG, izvještaj o novčanom tijeku, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjeni vlasničke glavnice i bilješke uz financijske izvještaje).U trećem poglavlju definirana je vertikalna i horizontalna analiza, analizu pomoću

pokazatelja i sustav pokazatelja. U praktičnom dijelu rada pomoću horizontalne i vertikalne analize analizirat će se bilanca i račun dobiti i gubitka poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. iz 2013., 2014. i 2015. godine. Na kraju rada u samom zaključku ponudit će se određene smjernice za daljni rast i uspješno poslovanje. Rad je upotpunjen sa tablicama i priložima radi boljeg pregleda i razumijevanja.

2. STRUKTURA I SADRŽAJ TEMELJNIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Godišnja financijska izvješća iznimno su bitna podloga za odlučivanje, osobito za vanjske korisnike informacija: dioničare, zajmodavce, dobavljače i kupce, vladu i njezine stručne službe te za širu stručnu javnost.¹ Financijska izvješća pružaju uvid u različite aspekte poslovanja društva, međusobno se nadopunjuju i tek zajedno odražavaju poslovanje društva u cjelini.² Ti izvještaji, kraći od jedne stranice, sumiraju tisuće ili čak milijune transakcija zapisanih tijekom godine u kompanijinu računovodstvenom sustavu.³ Temeljna financijska izvještaja su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje.

Poduzetnik je dužan prikupljati i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige, te sastavljati financijske izvještaje sukladno Zakonu o računovodstvu i na temelju njega donesenim propisima, poštujući pri tome standarde financijskog izvještavanja te temeljna načela urednog knjigovodstva.⁴

2.1. Bilanca

Bilanca je temeljni financijski izvještaj koji prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala na određeni dan. Stoga se često ističe da je bilanca statički financijski izvještaj koji prikazuje financijski položaj odnosno financijsku snagu poduzeća u određenom trenutku.⁵ Većina poduzeća priprema bilancu na kraju godine. Datum bilance je važan, jer se financijski položaj poduzeća može brzo promijeniti. Pruža informacije o likvidnosti poduzeća, njegovoj snazi, mogućnosti podmirenja kratkoročnih obveza i o položaju poduzeća u odnosu na druge subjekte iz sličnih djelatnosti.

---

¹ Osmanagić Bedenik N. (2002), Poslovna analiza temeljem godišnjih financijskih izvješća, RriF, br.3/2002, str.62.

² Osmanagić Bedenik N. (2010), Analiza poslovanja na temelju godišnjih financijskih izvještaja, RriF br. 3/10, str. 59.

³ Meigs & Meigs, (1999.) Računovodstvo, Temelj poslovnog odlučivanja, deveto izdanje, MATE d.o.o. Zagreb str.14.

⁴ Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, Računovodstveni poslovi, dokumentacija i poslovna godina, članak 7, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 78.

⁵ Dečman, N. (2012). Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj. Ekonomski pregled, str.450.

Tablica 1. Temeljne pozicije bilance

Aktiva
A) potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital
B) dugotrajna imovina
1. nematerijalna imovina
2. materijalna imovina
3. dugotrajna financijska imovina
4. potraživanja
5. odgođena porezna imovina
C) kratkotrajna imovina
1. zalihe
2. potraživanja
3. kratkotrajna financijska imovina
4. novac u banci i blagajni
D) plaćeni troškovi budućeg razdoblja
E) ukupno aktiva
F) izvanbilančni zapisi
Pasiva
A) kapital i rezerve
1. temeljni upisani kapital
2. kapitalne rezerve
3. rezerve iz dobiti
4. revalorizacijske rezerve
5. zadržana dobit ili preneseni gubitak
6. dobit ili gubitak poslovne godine
7. manjinski interesi
B) rezerviranja
C) dugoročne obveze
D) kratkoročne obveze
E) odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja
F) ukupno pasiva
G) izvanbilančni zapisi

Izvor: Izrada autora prema Pravilniku o sadržaju i strukturi financijskih izvještaja

Imovina je resurs kojeg kontrolira poduzetnik kao rezultat prošlih događaja i od kojeg se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi kod poduzetnika.⁶ Imovina može biti u fizičkom obliku kao npr. zgrade, zemljišta, strojevi i zalihe robe ali jedan dio imovine ne postoji u fizičkom obliku nego u obliku vrijednosnih papira ili prava. Imovina se priznaje u bilanci kada je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi teći kod poduzetnika i kada imovina ima trošak ili vrijednost koja se pouzdano može izmjeriti.⁷

⁶ Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 6, Dugorajna materijalna imovina, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 86

⁷ Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 6, Dugorajna materijalna imovina, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 86

Dugotrajna imovina označava onu imovinu u poduzeću za koju se očekuje da neće biti potrošena u roku od jedne godine tj. da će se pretvoriti u novac u roku duljem od godine dana. Njezina nabavna vrijednost nije veća od 3.500 kn.

Dugotrajna imovina se dijeli na:

- Nematerijalnu imovinu koja se javlja u neopipljivom obliku tj. nema fizički oblik. U nematerijalnu imovinu pripadaju koncesija, patenti, licenca, franšiza..
- Materijalnu imovinu koja se javlja u fizičkom obliku. To je imovina koju poduzeće posjeduje za korištenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba ili usluga, iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe. U materijalnu imovinu pripadaju zemljišta, nekretnine, šume, strojevi, postrojenja i oprema..
- Financijsku imovinu kojoj pripadaju udjeli u d.d. ili d.o.o., obveznice, depoziti, dani dugoročni krediti
- Dugoročna potraživanja za koje se očekuje da će biti naplaćena u roku duljem od godine dana od dana nastanka potraživanja.

Kratkotrajna imovina označava onu imovinu u poduzeću za koju se očekuje da će biti potrošena u roku od godine dana tj. da će se pretvoriti u novac u roku kraćem od godine dana.

Kratkotrajna imovina se dijeli na:

- Zalihe koje predstavljaju materijalni oblik kratkotrajne imovine. Pojavljuju se zalihe sirovina i materijala, zalihe gotovih proizvoda. Obično se u zalihe svrstavaju i isplaćeni predujmovi za nabavu sirovina, materijala, roba i sl.⁸
- Potraživanja za koja se očekuju da će biti naplaćena u kraćem roku. To su najčešće potraživanja od kupaca, potraživanja od zaposlenika, potraživanja od državnih organa i sl.
- Financijska imovina predstavlja plasmane novca na rok kraći od godine dana. Takav plasman novca se ostvaruje davanjem kredita drugim poduzećima i kupnjom kratkoročnih vrijednosnih papira. Ovakvim ulaganjem se štiti kapital poduzeća i ostvaruje se određena ekonomska korist kao npr. kamate.
- Novac je uvijek i tekuća imovina poduzeća. U tu skupinu ulazi gotovina, novac u blagajni, novac na žiro računu, na deviznom računu i sl. Iznimka od pravila da je

---

⁸ Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.57

novac uvijek tekuća imovina jest situacija u kojoj je novac na nekom računu blokiran dulje vrijeme, odnosno kad je njegova uporaba ograničena dulje od godine dana.⁹

Pasiva bilance se sastoji od obveza i kapitala. Obveze predstavljaju dugovanja prema različitim pravnim i fizičkim osobama koje svoju imovinu ulažu u neko poduzeće. To su dobavljači, druga poduzeća, banke i druge financijske institucije. Nabavljanje imovine od određenih izvora nastaju obveze prema vlasnicima te imovine. Obveza se priznaje u bilanci kada je vjerovatno da će, radi podmirenja sadašnje obveze, nastati odljev resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi i kada se iznos kojim će se ona podmiriti može pouzdano izmjeriti.¹⁰

Za potrebe što realnijeg sagledavanja financijskog položaja, odnosno za potrebe poslovnog odlučivanja, izvore imovine klasificiraju se prema određenim kriterijima. Ovisno o tome tko je uložio imovinu u poduzeće, da li sam vlasnik ili neki drugi privredni subjekt, izvore imovine dijelimo prema vlasništvu na:

- Vlastite izvore (kapital ili glavnica)
- Tuđe izvore (obveze)

Prema roku dospjeća razlikujemo:

- Kratkoročne izvore (kratkotrajne obveze)
- Dugoročne izvore (dugotrajne obveze)
- Trajne izvore(kapital)¹¹

Kratkoročne obveze je potrebno podmiriti u roku kraćem od godine dana. Za njih se očekuje da će ih poduzeće podmiriti u redovitom tijeku svog poslovnog ciklusa. To su obveze prema dobavljačima za nabavljeni materija, robu i sl., primljeni kratkoročni krediti s rokom otplate kraćim od godine dana, emitirani kratkoročni vrijednosni papiri i sl.

Dugoročne obveze su obveze koje dospijevaju na naplatu u roku duljem od godine dana. To su obveze za primljene dugoročne kredite od banaka te obveze po emitiranim obveznicama.

---

⁹ Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.56

¹⁰Vuko T.(2016),Materijali iz kolegija Analiza financijskih izvještaja,Materijali s predavanja(1.dio),Split, str.19 preuzeto sa <http://efst.hr> (01.07.2017.)

¹¹ Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.59.

Glavnica ili vlastiti kapital predstavlja razliku između ukupne imovine i obveza poduzeća i to je onaj dio imovine koji pripada vlasnicima poduzeća. To je rezidualna vrijednost koja ovisi o veličini imovine i veličini obveza, a može se utvrditi tek nakon što se iz ukupne imovine podmire sve obveze poduzeća.¹²

Kapital je osnovni preduvjet obavljanja poduzetničke djelatnosti. Stoga ga osnivači trgovačkih društava moraju upisati i uplatiti. Unos kapitala u trgovačko društvo se može izvršiti u novcu, stvarima ili pravima. Ipak, minimalno se 50% iznosa temeljnog kapitala mora uplatiti u novcu na žiro račun trgovačkog društva.¹³

Kapital se primarno formira ulaganjem vlasnika pri samom osnivanju poduzeća. Vlasnik može i dodatno ulagati u svoje poduzeće i u tom se slučaju povećava imovina poduzeća i obveza prema vlasniku, tj. kapital poduzeća. Kapital poduzeća uvećat će se i u slučaju uspješnog poslovanja, tj. zadržavanjem određenih zarada, odnosno dobiti (profita). Taj dio kapitala posljedica je pozitivnih financijskih rezultata i ako se ne raspodjeli vlasnicima, ostaje u poduzeću, namijenjen novim poslovnim pothvatima, odnosno razvoju poduzeća. Uvažavajući navedeno, moguće je zaključiti da na povećanje kapitala utječu dodatna ulaganja vlasnika i zadržani dobiti, a smanjuje ga raspodjela vlasnicima te gubici u poslovanju.¹⁴

2.2. Račun dobiti i gubitka

Za razliku od bilance, koja prikazuje financijski položaj u određenom vremenskom trenutku, račun dobiti i gubitka prikazuje aktivnosti poduzeća u određenom razdoblju.¹⁵

Račun dobiti i gubitka jedno je od temeljnih financijskih izvješća koje ima značenje iskazivanja profitabilnosti poslovanja trgovačkog društva potkraj obračunskog razdoblja i

---

¹² Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008):.Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.59. i 60.

¹³ Bolfek B. (2011): Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja, *Oeconimca Jadertina*, str. 80

¹⁴ Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008):.Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.60.

¹⁵ Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008):.Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.67.

pokazuje uspješnost poslovanja društva u određenom razdoblju. Račun dobiti i gubitka se sastoji od prihoda, rashoda, dobiti i gubitka ostvarenog tijekom obračunskog razdoblja.¹⁶

Tablica 2: Temeljne pozicije RDG-a

Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 1.1. do 31.12.20xx.
1.Poslovni prihodi
2.Poslovni rashodi
3.Dobit iz poslovnih aktivnosti
4.Financijski prihodi
5.Financijski rashodi
6.Dobit iz financijskih aktivnosti
7.Izvanredni(ostali)prihodi
8.Izvanredni(ostali)rashodi
9.Dobit iz izvanrednih(ostalih)aktivnosti
10.Bruto dobit
11.Porez na dobit
12.Neto dobit

Izvor: Izrada autora prema Pravilniku o sadržaju i strukturi financijskih izvještaja.

Prihodi nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjena obveze, i to onog dijela koji će poslije utjecati na promjene u visini kapitala.¹⁷

Dvije su vrste prihoda:

- Redoviti prihodi ili prihodi nastali iz redovitih aktivnosti kao što su prihodi prodaje roba ili pružanja usluga, kamata, dividendi itd. To su prihodi koji se javljaju svakodnevno i čine najvažniji dio u strukturi prihoda.
- Izvanredni prihodi ili prihodi koji ne potječu iz redovnih aktivnosti. Najčešći izvanredni prihodi javljaju se prilikom prodaje dugotrajne imovine, prodaje sirovina, inventurnih viškova, otpisa obveza i kod svih drugih izvanrednih oblika povećanja imovine ili smanjenja obveza.¹⁸

Rashodi su suprotni od prihoda, pojavljuju se u obliku smanjenja imovine ili povećanja obveza, što rezultira smanjenjem vlasničkog kapitala.

¹⁶ Abramović K., Tominac Broz S., Cutvarić M., Čevizović I.(2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, RiF plus d.o.o., Zagreb, str.57.

¹⁷ Žager K, Mamić Sačar I, Sever S, Žager L.(2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.70.

¹⁸ Žager K, Mamić Sačar I, Sever S, Žager L.(2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.71.

Dvije su vrste rashoda:

- Poslovni rashodi nastaju kao posljedica obavljanja glavne djelatnosti poduzeća. Analogno poslovnim prihodima pojavljuju se redovito, a čine ih troškovi sadržani u prodanim proizvodima te ostali troškovi razdoblja, nabavna vrijednost prodane robe i tome slično.¹⁹
- Financijski rashodi ili rashodi financija nastaju uglavnom kao posljedica korištenja tuđih novčanih sredstava.²⁰ Najčešći financijski rashodi su negativne tečajne razlike, smanjenje vrijednosti dugoročnih ili kratkoročnih ulaganja, gubici od financijske imovine i slično.

Financijski rezultat poslovanja ili dobit prije poreza predstavlja razliku ukupnih prihoda i ukupnih rashoda.

Porez na dobitak predstavlja poziciju u izvješću koja se odnosi na određenu svotu novca koju je poduzetnik dužan platiti prema Zakonu o porezu na dobit.

Dobit ili gubitak razdoblja je konačni rezultat financijskog poslovanja poduzeća.

2.3. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Ovaj izvještaj prezentira sve komponente dobiti ili gubitka kao i komponente ostale sveobuhvatne dobiti.

Ostala sveobuhvatna dobit obuhvaća dio dobiti koja je rezultat specifičnih procjena pozicija financijskih izvještaja a rezultat menadžmenta i njihovih uobičajenih transakcija. Najčešće su to dobiti i gubici tečajnih razlika na inozemnim investicijama, promjene revalorizacijskih rezervi i naknadno mjerenje financijske imovine.

Sastavlja se na jedan od dva sljedeća načina:

- u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kao jedinom izvješću
- u dvama izvještajima: izvještaju koji predočava sastavne dijelove dobiti ili gubitka (zaseban račun dobiti ili gubitka) i drugom izvještaju, koji započinje s dobiti ili

¹⁹ Žager K, Mamić Sačar I, Sever S, Žager L.(2008):.Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.72.

²⁰ Žager K, Mamić Sačar I, Sever S, Žager L.(2008):.Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.72.

gubitkom i predočava sastavne dijelove ostale sveobuhvatne dobiti (izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti).²¹

2.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala se često nazivao izvještaj o promjeni vlasničke glavnice. Danas je to nestandardizirani izvještaj i nije propisan njegov sadržaj ni oblik. Podaci za sastavljanje izvještaja preuzimaju se iz bilance i računa dobiti i gubitka.

Izvještaji o promjenama kapitala sastavljaju se prema MRS-1 koji zahtjeva da poduzeće u izvještaju o promjenama kapitala iskaže:

- ukupna sveobuhvatna dobit razdoblja
- učinke retroaktivne primjene promjene računovodstvenih politika ili retroaktivnog prepravljanja iznosa priznatih u skladu s MRS-om 8 na svaku komponentu kapitala.
- u skladu između knjigovodstvene vrijednosti svake komponente kapitala na početku i na kraju razdoblja, uz odvojeno prikazivanja promjena proizašlih iz dobiti ili gubitka, ostale sveobuhvatne dobiti i transakcija s vlasnicima.²²

2.5. Izvještaj o novčanom tijeku

Izvještaj o novčanom toku sastavni je dio temeljnih financijskih izvještaja koji pokazuje izvore pribavljanja i način uporabe novca.²³ Sastavljaju ga srednje veliki i veliki poduzetnici, dok mali poduzetnici nisu obvezni. Njegova struktura i sadržaj su propisani. Na temelju ovog izvještaja dolazi se do informacija o likvidnosti poduzeća tj. njegove sposobnosti da stvara novac i novčane ekvivalente. Također pruža informacije o tome kako poduzeće stječe i troši novac.

Izvještaj o novčanom toku prikazuje se u nekoliko segmenata:

- Poslovne aktivnosti jesu glavne aktivnosti poduzeća koje stvaraju prihod i koje u osnov imaju najznačajniji utjecaj na financijski rezultat poduzeća, dobit ili gubitak.²⁴
- Investicijske aktivnosti vezane su uz promjene na dugotrajnoj imovini.

---

²¹ Perica I.(2016.)Materijali s vježbi iz predmeta Analiza financijskih izvještaja, vježbe br. 2, str 15. preuzeto sa <http://efst.hr> (07.07.2017.)

²²Vuko T.(2016),,Materijali iz kolegija Analiza financijskih izvještaja,Materijali s predavanja,Split, str. 25. preuzeto sa <http://efst.hr> (07.07.2017.)

²³ Perica I.(2016),Materijali s vježbi iz predmeta Analiza financijskih izvještaja,vježbe br. 7, str 1. preuzeto sa <http://efst.hr> (07.07.2017.)

²⁴ Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.83.

- Financijske aktivnosti jesu aktivnosti vezane uz financiranje poslovanja. Obuhvaćaju promjene vezane uz iznos, odnosno strukturu obveza i kapitala.²⁵

Financijski izvještaj može biti sastavljen na osnovi:

- a) Direktne metode
- b) Indirektne metode

Prema direktnoj metodi objavljuju se ukupni primici i ukupni izdaci novca razvrstani po osnovnim aktivnostima-poslovnim, investicijskim i financijskim, dok se kod indirektne metode poslovne aktivnosti ne iskazuju kao bruto primici i bruto izdaci novca, već se neto dobit ili gubitak usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode.²⁶

Tablica 3: Izvještaj o novčanom tijeku-direktna metoda

A. POSLOVNE AKTIVNOSTI
1.Primici iz poslovnih aktivnosti
2.Izdaci iz poslovnih aktivnosti
3.Neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti
B. INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI
1.Primici iz investicijskih aktivnosti
2.Izdaci iz investicijskih aktivnosti
3.Neto novčani tok iz investicijskih aktivnosti
C. FINACIJSKE AKTIVNOSTI
1.Primici iz financijskih aktivnosti
2.Izdaci iz financijskih aktivnosti
3.Neto novčani tok iz financijskih aktivnosti
D. UKUPNI NETO NOVČANI TIJEK
E. Novac na početku razdoblja
F. Novac na kraju razdoblja

Izvor: Izrada autora prema Pravilniku o sadržaju i strukturi financijskih izvještaja

Tablica 4: Izvještaj o novčanom tijeku-indirektna metoda

A. POSLOVNE AKTIVNOSTI
1.Dobit prije poreza

²⁵ Žager K, Mamić Sačec I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.84.

²⁶ Žager K, Mamić Sačec I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.85.

2.Amortizacija
3.Povećanje kratkoročnih obveza
4.Smanjenje kratkotrajnih potraživanja
5.Smanjenje zaliha
6.Ostalo povećanje novčanog tijeka
I. Ukupno povećanje novčanog tijeka od poslovnih aktivnosti
1.Smanjenje kratkoročnih obveza
2.Povećanje kratkotrajnih potraživanja
3.Povećanje zaliha
4.Ostalo smanjenje novčanog tijeka
II. Ukupno smanjenje novčanog tijeka od poslovnih aktivnosti
3.Neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti
B. INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI
1.primici iz investicijskih aktivnosti
2.Izdaci iz investicijskih aktivnosti
3.Neto novčani tok iz investicijskih aktivnosti
C. FINANCIJSKE AKTIVNOSTI
1.Primici iz financijskih aktivnostu
2.Izdaci iz financijskih aktivnosti
3.Neto novčani tok iz financijskih aktivnosti
D. Ukupni neto novčani tijek
E. Novac na početku razdoblja
F. Novac na kraju razdoblja

Izvor: Izrada autora prema Pravilniku o sadržaju i strukturi financijskih izvještaja

2.6. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke su obvezni sastavljati svi poduzetnici. Nemaju točno definiranu strukturu i sadržaj.Svrha bilješki je pružiti informacije koje nisu vidljive u financijskom izvješću, one dodatno pojašnjavaju strukturu,vrijednosti i obilježja nekih pozicija. U bilješkama se nalaze

informacije o politikama, procedurama, procjenama koje su se koristile prilikom sastavljanja izvještaja.

Na kraju ovog poglavlja u kojem su opisani glavni financijski izvještaji treba naglasiti da u Republici Hrvatskoj ovo područje regulira Zakon o računovodstvu i Zakon o reviziji, a sve je u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima.

MSFI-ovi su namijenjeni za primjenu u financijskim izvještajima opće namjene i drugom financijskom izvještavanju svih subjekata usmjerenih na ostvarivanje profita. Takvi subjekti su oni koji se bave komercijalnim, proizvodnim, financijskim i sličnim djelatnostima, neovisno jesu li organizirani kao dionička društva ili u drugom obliku.²⁷

MSFI-ovi se primjenjuju na sve financijske izvještaje opće namjene. Takvi financijski izvještaji su usmjereni na zajedničke informacijske potrebe širokog kruga korisnika, primjerice, dioničara, vjerovnika, zaposlenih i javnosti u cjelini.²⁸

Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja uređuje se tematika u vezi s financijskim izvještajima, u prvom redu, namijenjenih vanjskim korisnicima. Oni sadrže zahtjeve priznavanja, mjerenja, procjenjivanja, prezentiranja i objavljivanja transakcija i događaja važnih za financijske izvještaje opće namjene. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja su namijenjeni za primjenu u financijskim izvještajima opće namjene poduzetnika koji ostvaruju dobit ili gubitak.²⁹

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja su računovodstvena načela i pravila koja primjenjuje računovodstvena struka, a koriste se kod sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja.³⁰

---

²⁷ Narodne novine 140/2006: Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, Odbor za standarde financijskog izvještavanja, str. 10

²⁸ Ibid.

²⁹ Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 86

³⁰ Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 86

3. TEMELJNI INSTRUMENTI I POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

3.1. Vertikalna analiza

Vertikalna analiza se provodi na strukturnim financijskim izvještajima kao npr. bilanci i računu dobiti i gubitka, gdje se uspoređuju podaci iz financijskih izvještaja prikupljeni tijekom jedne godine.

U vertikalnoj analizi bilance aktiva i pasiva se označavaju sa brojem 100 i predstavljaju konstantnu veličinu, a sve druge pozicije se stavljaju u odnos s njima kako bi se odredio postotni odnos svih ostalih varijabli. Dakle, to je usporedba pojedine pozicije iz financijskih izvještaja u odnosu na uzetu konstantnu varijablu.³¹

U računu dobiti i gubitka se kao konstanta uzimaju prihod od prodaje ili ukupni prihod i označavaju se sa 100 pa se ostale pozicije uspoređuju s njim.

Ovakva analiza je dobra kod uspoređivanja sa drugim društvima ili u slučajevima inflacije.

3.2. Horizontalna analiza

Horizontalna analiza je analiza postotne promjene pozicija u financijskim izvještajima kroz duže vremensko razdoblje-dinamika. Postupak određivanja postotka povećanja/smanjenja vrijednosti neke pozicije financijskog izvještaja u sukcesivnim vremenskim razdobljima u odnosu na bazno razdoblje.³²

Za prikaz dinamike koristi se bazni indeks. Da bi se izračunale postotne promjene u pozicijama potrebno je odrediti jednu godinu kao baznu godinu, a ostale se uspoređuju s njom.

Naime rezultat dobiven analizom dvaju razdoblja može pružiti sliku o pozitivnim kretanjima, ali ako ga se razmotri kroz duže razdoblje, mogao bi uputiti na zaključak da rezultat dobiven analizom upućuje na moguće probleme.³³

---

³¹ Vuko T.(2016),Materijali iz kolegija Analiza financijskih izvještaja,Materijali s predavanja 5,Split,,str. 2. preuzeto sa <http://efst.hr> (08.07.2017.)

³² Vuko T.(2016)Materijali iz kolegija Analiza financijskih izvještaja,Materijali s predavanja 5,Split, str. 1. preuzeto sa <http://efst.hr> (08.07.2017.)

³³ . Bolfek, B., Stanić, M., & Knežević, S. (2012). Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues, 25(1),str 158..

Usporedbom izvještaja prethodnih razdoblja menadžment bi morao moći uočiti trendove te sukladno tome i pravodobno reagirati. Također bi morao i poduzeti odgovarajuće korektivne akcije ako su trendovi poslovanja negativni kako se poslovanje poduzeća ne bi dodatno ugrozilo.³⁴

3.3. Analiza poslovanja putem financijskih pokazatelja

Pokazatelj je racionalan ili odnosni broj, što podrazumjeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos s drugom ekonomskom veličinom³⁵. Pokazatelji se formiraju i računaju upravo radi stvaranja informacijske podloge za donošenje određenih poslovnih odluka.³⁶

Postoji nekoliko vrsta pokazatelja:

- Pokazatelj likvidnosti
- Pokazatelj zaduženosti
- Pokazatelj aktivnosti
- Pokazatelj ekonomičnosti
- Pokazatelj profitabilnosti
- Pokazatelj investiranja

U poslovanju se podrazumijeva da su zadovoljena dva kriterija, sigurnost i uspješnost. Tako sigurnost uključuje pokazatelje likvidnosti i zaduženosti dok uspješnost uključuje pokazatelje ekonomičnosti, profitabilnosti, investiranja, dok pokazatelj aktivnosti uključuje sigurnost i uspješnost.³⁷

Pokazatelji su nezaobilazan instrument u analizi resursa. Jednostavnost njihova oblikovanja dovodi do nepreglednog mnoštva različitih pokazatelja, kojima se nastoje upoznati i “izmjeriti” pojedina obilježja poslovanja. Takva tendencija vodi često u krajnost; više izračnanih pokazatelja ne znači nužno i kvalitetniju spoznaju poslovanja poduzeća. Stoga se

---

³⁴ Dečman, N. (2012). Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj. Ekonomski pregled, 63(7-8), str.450.

³⁵ Abramović K., Tominac Broz S., Cutvarić M., Čevizović I. (2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, RriF plus d.o.o., Zagreb, str.620.

³⁶ Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L. (2008.): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.243.

³⁷ Šlibar D. (2010), Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja, Financije 5 / 2010, str.2.

postavlja pitanje odabira odgovarajućeg “svežnja” pokazatelja pod motom: Malo koliko je moguće, mnogo koliko je potrebno.³⁸

3.3.1. Pokazatelj likvidnosti

Likvidnost je svojstvo imovine da se u kratkom roku pretvori u novac zbog pokriva kratkoročnih obveza tj. sposobnost poduzeća da u kratkom roku pokriva svoje kratkoročne obveze.

Pokazatelji likvidnosti su:

- Koeficijent tekuće likvidnosti- mjeri sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze.
- Koeficijent ubrzane likvidnosti- da li poduzeće ima dovoljno kratkoročnih sredstava kako bi pokrio preuzete obveze, bez prodaje zaliha.
- Koeficijent trenutne likvidnosti- da li poduzeće raspolaže sa dovoljno novca da podmiri preuzete obveze.
- Koeficijent financijske stabilnosti-u kojem se omjeru dugotrajna imovina financira iz dugoročnih izvora.

Tablica 5: Pokazatelji likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	Kratk.imovina-zalihe	Kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	Novac	Kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti	Dugotrajna imovina	Kapital+dugoročne obveze

Izvor: Izrada autora prema Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.248.

3.3.2. Pokazatelj zaduženosti

Pokazatelj zaduženosti pruža podatke o stupnju zaduženosti jednog poduzeća. Prikazuje strukturu kapitala i na koji način poduzeće financira svoju imovinu tj. da li se ona financira iz vlastitih ili tuđih izvora.

³⁸ Osmanagić Bedenik N.(2002), Poslovna analiza temeljem godišnjih financijskih izvješća, RRiF, br. 3/2002, str.63.

Poduzeća s visokom zaduženosti imaju problema pri pronalaženju novih investitora i skloniji su bankrotu.

Pokazatelji zaduženosti su:

- Koeficijent zaduženosti-pruža informacije o postotku imovine koja je nabavljena iz tuđih sredstava.
- Koeficijent vlastitog financiranja-povezan je sa koeficijentom zaduženosti i pruža informacije o postotku imovine koja je nabavljena od vlastitih sredstava(kapitala). Poželjno je da je veći od 50%
- Koeficijent financiranja- ili odnos duga i glavnice.
- Pokriće troškova kamata- pokazuje koliko puta su se kamate pokrile sa dobiti prije poreza i kamata.
- Faktor zaduženosti-pruža informacije o tome koliko je godina potrebno da se pokriju postojeće obveze i da poduzeće nastavi svoje poslovanje sa dobiti.
- Stupanj pokrića I. i II- pružaju informacije o pokriću dugotrajne imovine sa kapitalom odnosno kapitalom uvećanim za dugoročne obveze.

Tablica 6. Pokazatelji zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent zaduženosti	Ukupne obveze	Ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	Glavnica	Ukupna imovina
Koeficijent financiranja	Ukupne obveze	Glavnica
Pokriće troškova kamata	Dobit prije poreza i kamata	Kamate
Faktor zaduženosti	Ukupne obveze	Zadržana dobit+amort.
Stupanj pokrića I.	Glavnica	Dugotrajna imovina
Stupanj pokrića II.	Glavnica+dugoročne obveze	Dugotrajna imovina

Izvor : Izrada autora prema Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.251

3.3.3. Pokazatelj aktivnosti

Mjere razinu angažiranosti imovine i stupanj njenog iskorištenja.³⁹ Nazivaju se i koeficijenti obrtaja i prikazuju brzinu pretvaranja imovine u novac. Poželjno je da pokazatelji budu što veći jer oni prikazuju koliko jedinica prihoda se ostvari na jedinicu uložene imovine.

³⁹ Vuko T.(2016),Materijali iz kolegija Analiza financijskih izvještaja,Materijali s predavanja,Split,2016, str.6 preuzeto sa <http://efst.hr> (10.07.2017.)

Pokazatelji aktivnosti su:

- Koeficijent obrta ukupne imovine-prikazuje koliko puta se ukupna imovina poduzeća obrne u jednoj godini.
- Koeficijent obrta kratkotrajne imovine-prikazuje koliko puta se kratkotrajna imovina poduzeća obrne u jednoj godini.
- Koeficijent obrta potraživanja-prikazuje se u danima, tj.prosječan broj dana potreban da se naplati potraživanje.
- Trajanje naplate potraživanja-koliko je vremena potrebno da se naplate potraživanja
- Koeficijent obrta zaliha-prikazuje koliko puta se zalihe poduzeća obrnu u jednoj godini.
- Dani vezivanja zaliha-prikazuju koliko vremena zalihe stoje u skladištu.

Tablica 7. Pokazatelji aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent obrta ukupne imovine	Ukupni prihodi	Ukupna imovina
Koeficijent obrta krat.imovine	Ukupni prihodi	Kratkotrajna imovina
Koeficijent obrta potraživanja	Prihod od prodaje	Potraživanja
Trajanje naplate potraživanja	Broj dana u godini	KOP
Koeficijent obrta zaliha	Troškovi za prodano	Zalihe
Dani vezivanja zaliha	Broj dana u godini	KOZ

Izvor: Izrada autora prema Vuko T (2016), Materijali s predavanja iz kolegija Analiza financijskih izvještaja, Split, str.6

3.3.4.Pokazatelj ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Iz toga proizlazi da se ovi pokazatelji računaju na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka.⁴⁰

Tablica 8. pokazatelji ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja	Ukupni poslovni prihodi	Ukupni poslovni rashodi
Ekonomičnost financiranja	Financijski prihodi	Financijski rashodi
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	Izvanredni prihodi	Izvanredni rashodi

Izvor:Izrada autora prema Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.252.

⁴⁰ Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.252.

3.3.5. Pokazatelj profitabilnosti

Upućuju na to koliko profita poduzeće ostvari na svaku kunu prodanih proizvoda ili usluga.⁴¹ Prikazuju sposobnost nekog poduzeća da ostvari određenu dobit u odnosu na prihode, imovinu, kapital. Dva najučestalija pokazatelja su ROA i ROE.

Pokazatelji profitabilnosti:

- Bruto marža profita – pokazuje koliko se bruto dobiti ostvari u odnosu na ukupni prihod.
- Neto marža profita – pokazuje koliko se neto dobiti ostvari u odnosu na ukupni prihod.
- Rentabilnost imovine (ROA) – izračunava koliko se profita ostvari na jednu kunu aktive tj. pokazuje uspješnost korištenja imovine u stvaranju dobiti.
- Rentabilnost glavnice (ROE) – izračunava koliko se profita ostvari na jednu kunu glavnice.

Tablica 9. Pokazatelji profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Bruto marža profita	Dobit prije poreza i kamata	Ukupni prihodi
Neto marža profita	Neto dobit+kamate	Ukupni prihod
Rentabilnost imovine	Dobit prije poreza i kamata	Ukupna imovina
Rentabilnost glavnice	Neto dobit	Vlastiti kapital

Izvor: Izrada autora prema Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.253.

3.3.6. Pokazatelj investiranja

S pomoću pokazatelja investiranja mjeri se uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Osim podataka iz financijskih izvještaja, za izračunavanje ovih pokazatelja potrebni su i podaci o dionicama, posebice o broju dionica i njihovoj tržišnoj vrijednosti.⁴²

Pokazatelji investiranja:

- Dobit po dionici (EPS) - mjeri koliko se novčanih jedinica ostvari po dionici.
- Dividenda po dionici (DPS) - pokazuje iznos dividende koju će vlasnik dionice ostvariti.
- Odnos isplate dividendi (DPR) – govori o odnosu EPS-a i DPS-a . U pravilu EPS treba biti veći od DPS-a.

⁴¹ Vuko T.(2016),Materijali iz kolegija Analiza financijskih izvještaja,Materijali s predavanja,Split, str.8 preuzeto sa <http://efst.hr> (10.07.2017.)

⁴²Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.254.

- Odnos cijene i dobiti po dionici(P/E)- pokazuje koliko puta je tržišna cijena veća od dobiti po dionici⁴³
- Odnos cijene i knjigovodstvene vrijednosti po dionici(P/Bv)- pokazuje koliko puta je tržišna cijena veća od knjigovodstvene vrijednosti dionice.
- Ukupna rentabilnost dionice(URD) – pokazuje ukupnu rentabilnost dionice. Izražava se u postotku.
- Dividendna rentabilnost dionice(DRD) – pokazuje dividendnu rentabilnost dionice. Izražava se u postotku.

Tablica 10. Pokazatelji investiranja

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Dobit po dionici	Neto dobit	Broj redovnih dionica
Dividenda po dionici	Dio neto dobiti za dividendu	Broj redovnih dionica
Odnos isplate dividendi	DPS	EPS
Odnos cijene i dobiti po dionici	PPS	EPS
Odnos cijene i knjigovodstvene vrijednosti po dionici	PPS	BVS
Ukupna rentabilnost dionice	EPS	PPS
Dividendna rentabilnost dionice	DPS	PPS

Izvor: Izrada autora prema Tina Vuko, Materijali s predavanja iz kolegija Analiza financijskih izvještaja, Split, 2016, str 9.

3.4. Sustavi pokazatelja

Pod sustavom ili sistemom pokazatelja podrazumijeva se: „ izbor odgovarajućih pokazatelja, odgovarajući način njihovog povezivanja, odgovarajuća zavisnost i sveukupna zavisnost pojedinih pokazatelja i njihovog povezivanja s ciljem što boljeg detektiranja financijskog stanja u nekom poduzeću i davanja što boljih smjernica za uspješno poslovanje“.⁴⁴

Razlikuju se:

- Deduktivni pokazatelji
- Induktivni pokazatelji

⁴³ Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008):.Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.254.

⁴⁴ Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008):.Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.264.

Deduktivni pokazatelji rezultat su logično-deduktivnog pristupa, tj. polaze od vršnog pokazatelja koji se nadograđuje s većim ili manjim brojem pomoćnih pokazatelja koji preciziraju sadržaj vršnog pokazatelja.⁴⁵

Najpoznatiji deduktivni pokazatelj je Du Pont sustav pokazatelja. Kao vršni (glavni) pokazatelji obično se uzimaju povrat na glavnici (ROE) i povrat na ukupnu imovinu (ROA) koji odražavaju cilj rada i poslovanja poduzeća.⁴⁶

Induktivni pokazatelji rezultat su empirijsko-induktivnog pristupa i temelje se na matematičko-statističkim metodama. Podloga za izgradnju modela su višegodišnji podaci o poslovanju većeg broja poduzeća na osnovu kojih se uz pomoć matematičko-statističkih metoda odabiru oni pokazatelji koji najbolje zadovoljavaju kriterije postavljene ciljem analize.⁴⁷

---

⁴⁵Vuko T.(2016), Materijali iz kolegija Analiza financijskih izvještaja, Materijali s predavanja, Split, str.1 preuzeto sa <http://efst.hr> (12.07.2017.)

⁴⁶Vuko T.(2016), Materijali iz kolegija Analiza financijskih izvještaja, Materijali s predavanja, Split, str. preuzeto sa <http://efst.hr> (12.07.2017.)

⁴⁷Vuko T.(2016), Materijali iz kolegija Analiza financijskih izvještaja, Materijali s predavanja, Split, str.1 preuzeto sa <http://efst.hr> (12.07.2017.)

4. VERTIKALNA I HORIZONTALNA ANALIZA POSLOVANJA PODUZEĆA SLOBODNA DALMACIJA D.D. SPLIT

4.1. Horizontalna analiza

Da bi se izračunale postotne promjene u pozicijama potrebno je odrediti jednu godinu kao baznu godinu, a ostale se godine uspoređuju sa njom.

Tablica 11: Horizontalna analiza bilance poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. za razdoblje 2013.-2015. godine

BILANCA	2013	2014	2015	APSOLUTNA PROMJENA 2014-2013	RELATIVNA PROMJENA 2014-2013	RELATIVNA PROMJENA 2015-2014	APSOLUTNA PROMJENA 2015-2014
AKTIVA							
Nematerijalna imovina	512.908	516.656	406.225	3.748	1%	-21%	-110.431
Nekretnine, postrojenja i oprema	172.066.467	165.289.306	157.958.114	-6.777.161	-4%	-4%	-7.331.192
Financijska imovina	115.121.261	113.903.847	19.352.299	-1.217.414	-1%	-83%	-94.551.548
Potraživanja	0	25.777.120	20.337.667	25.777.120		-21%	-5.439.453
UKUPNA DUGOTRAJNA IMOVINA	287.700.636	305.486.929	198.054.305	17.786.293	6%	-35%	-107.432.624
Zalihe	5.235.011	3.423.325	3.875.747	-1.811.686	-35%	13%	452.422
Potraživanja od povezanih društava	32.851.733	8.000.948	16.111.592	-24.850.785	-76%	101%	8.110.644
Potraživanja od kupaca	18.824.177	15.924.677	14.107.677	-2.899.500	-15%	-11%	-1.817.000
Potraživanja od zaposlenika	28.610	23.238	13.682	-5.372	-19%	-41%	-9.556
Potraživanja od države	570.632	343.008	111.697	-227.624	-40%	-67%	-231.311
Ostala kratkotrajna potraživanja	796.857	2.341.311	1.437.156	1.544.454	194%	-39%	-904.155
Financijska imovina	3.182.754	1.753.180	1.197.861	-1.429.574	-45%	-32%	-555.319
Novac	1.203.058	5.811.543	4.467.573	4.608.485	383%	-23%	-1.343.970
UKUPNA KRATKOTRAJNA IMOVINA	62.692.832	37.621.230	41.322.985	-25.071.602	-40%	10%	3.701.755
Plaćeni troškovi budućega razdoblja	419.416	50.776	101.260	-368.640	-88%	99%	50.484
UKUPNA AKTIVA	350.812.884	343.158.935	239.478.550	-7.653.949	-2%	-30%	-103.680.385

PASIVA							
Upisani kapital	365.478.120	365.478.120	365.478.120	0	0%	0%	0
Rezerve	1.565.300	1.565.300	1.565.300	0	0%	0%	0
Zadržana dobit	2.994.067	-78.036.887	-167.757.407	-81.030.954	-2706%	115%	-89.720.520
Gubitak/dobit tekuće godine	-81.030.954	5.203.480	1.135.780	86.234.434	-106%	-78%	-4.067.700
UKUPNO KAPITAL	289.006.553	294.210.013	200.421.793	5.203.460	2%	-32%	-93.788.220
Dugoročna rezerviranja	31.622.313	22.471.350	14.959.706	-9.150.963	-29%	-33%	-7.511.644
Dugoročne obveze prema bankama i fin.inst.	12.273.601	7.364.161	12.444.001	-4.909.440	-40%	69%	5.079.840
UKUPNO DUGOROČNE OBVEZE	43.895.914	29.835.511	27.403.707	-14.060.403	-32%	-8%	-2.431.804
Obveze prema povezanim društvima	1.717.389	1.101.324	149.994	-616.065	-36%	-86%	-951.330
Obveze prema bankama i dr.fin.inst	5.095.676	6.178.307	982.413	1.082.631	21%	-84%	-5.195.894
Obveze za primljene predujmove	169.495	621.269	290.095	451.774	267%	-53%	-331.174
Obveze prema dobavljačima	7.034.178	6.970.294	5.968.160	-63.884	-1%	-14%	-1.002.134
Obveze prema zaposlenicima	2.076.517	2.134.323	2.144.166	57.806	3%	0%	9.843
Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	1.791.312	2.103.528	2.038.365	312.216	17%	-3%	-65.163
Ostale kratkoročne obveze	25.870	4.366	79.857	-21.504	-83%	1729%	75.491
UKUPNO KRATKOROČNE OBVEZE	17.910.437	19.113.411	11.653.050	1.202.974	7%	-39%	-7.460.361
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	0	0	0	0	0%	0%	0
UKUPNO PASIVA	350.812.884	343.158.935	239.478.550	-7.653.949	-2%	-30%	-103.680.385

Izvor: <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr/> datum pristupa: 15.07.2017.

1. Poduzeća Slobodna Dalmacija bilježi pad ukupne imovine tijekom godina. U 2014.godini bilježi pad od 2% dok u 2015.godini bilježi pad od 30% u odnosu na 2014.godinu
2. Iz tablice je vidljivo da dugotrajna imovina u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu bilježi rast od 6%. U dugotrajnoj imovini najznačajniji rast u 2014.godini bilježe potraživanja za 25.777.120 kn. U 2015.godini vidljiv je pad ukupne dugotrajne imovine za 35%. Najveći pad bilježe financijska potraživanja za 83%. Sa suprotne

strane vidljiv je rast dugoročnih obveza u 2015.godini što upućuje na to da poduzeće dio svoje imovine pokriva iz kratkoročnih obveza.

3. Kratkotrajna imovina u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu bilježi pad od 40%. Najveći pad u kratkotrajnoj imovini bilježe potraživanja od povezanih društava za 76%. U 2015.godini dolazi do rasta kratkotrajne imovine u odnosu na 2014.godinu za 10%. Najveći rast bilježe potraživanja od povezanih društava od 10%. Kratkotrajna imovina u 2015.godini se povećala dok sa suprotne strane kratkoročne obveze su se smanjile za 39% što upućuje na povećanje likvidnosti.
4. Ukupni kapital u 2014.godini bilježi rast u odnosu na 2013.godinu za 2%, dok u 2015.godini bilježi pad od 32% u odnosu na 2014.godinu. U 2015.godini bilježi se dobit od 1.135.780 kn što je u odnosu na 2014.godinu manje za 4.067.700 kn.
5. Dugoročne obveze u 2014.godini bilježe pad od 32% u odnosu na 2013.godinu, dok u 2015.godini padaju za 8% u odnosu na 2014.godinu. Najveći rast imaju obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama za 69%, dok najveći pad imaju dugoročna rezerviranja za 33%.
6. Ukupne kratkoročne obveze u 2014.godini bilježe rast u odnosu na 2013.za 7% dok ponovo padaju u 2015.godini za 39% u odnosu na 2014.godinu. Najveći pad bilježe obveze prema povezanim društvima,dok najveći rast bilježe ostale kratkoročne obveze.

Tablica 12: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. za razdoblje 2013.-2015. godine

	2013	2014	2015	APSOLUTNA PROMJENA 2014-2013	RELATIVNA PROMJENA 2014-2013	RELATIVNA PROMJENA 2015-2014	APSOLUTNA PROMJENA 2015-2014
Poslovni prihodi							
Prihodi od prodaje	116.296.075	105.310.978	96.953.460	-10.985.097	-9%	-8%	-8.357.518
Ostali poslovni prihodi	7.566.116	31.312.152	21.379.603	23.746.036	314%	-32%	-9.932.549
Ukupni poslovni prihodi	123.862.191	136.623.130	118.333.063	12.760.939	10%	-13%	-18.290.067

Poslovni rashodi							
Nabavna vrijednost prodane trgovačke robe	2.603.363	1.350.936	1.071.824	-1.252.427	-48%	-21%	-279.112
Troškovi sirovina i materijala	22.911.105	20.841.152	18.388.723	-2.069.953	-9%	-12%	-2.452.429
Ostali vanjski troškovi	33.156.712	31.644.337	29.219.424	-1.512.375	-5%	-8%	-2.424.913
Troškovi osoblja	43.919.322	39.540.692	39.871.102	-4.378.630	-10%	1%	330.410
Amortizacija	9.217.384	9.160.260	9.118.210	-57.124	-1%	0%	-42.050
Ostali troškovi	7.089.390	7.292.626	5.437.645	203.236	3%	-25%	-1.854.981
Vrijednosno usklađenje	41.544.010	5.013.507	2.520.621	-36.530.503	-88%	-50%	-2.492.886
Rezerviranja za troškove i rizike	30.647.700	11.610.950	8.915.640	-19.036.750	-62%	-23%	-2.695.310
Ostali poslovni rashodi	538.018	231.346	432.450	-306.672	-57%	87%	201.104
Ukupni poslovni rashodi	191.627.004	126.685.806	114.975.639	-64.941.198	-34%	-9%	-11.710.167
GUBITAK/DOBIT IZ REDOVNIH AKTIVNOSTI	-67.764.813	9.937.324	3.357.424	77.702.137	-115%	-66%	-6.579.900
Financijski prihodi	3.753.645	809.500	717.517	-2.944.145	-78%	-11%	-91.983
Financijski rashodi	17.019.786	5.543.344	2.939.161	-11.476.442	-67%	-47%	-2.604.183
GUBITAK/DOBIT IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	-13.266.141	-4.733.844	-2.221.644	8.532.297	-64%	-53%	2.512.200
Ukupni prihodi	127.615.836	137.432.630	119.050.580	9.816.794	8%	-13%	-18.382.050
Ukupni rashodi	208.646.790	132.229.150	117.914.800	-76.417.640	-37%	-11%	-14.314.350
Gubitak/dobit prije oporezivanja	-81.030.954	5.203.480	1.135.780	86.234.434	-106%	-78%	-4.067.700
Porez na dobit	0	0	0	0	0%	0%	0
Gubitak/dobit tekuće godine	-81.030.954	5.203.480	1.135.780	86.234.434	-106%	-78%	-4.067.700

. Izvor: <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr/> , datum pristupa: 15.07.2017

1. Poslovni prihodi u 2014.godini bilježe rast od 10% u odnosu na 2013.godinu. U apsolutnom iznosu to je porast od 12.760.939 kn. Najveći rast unutar poslovnih prihoda bilježe ostali poslovni prihodi za 314%, dok pad bilježe prihodi od prodaje za 9%. U 2015.godini vidljiv je pad ukupnih poslovnih prihoda u odnosu na 2014.godinu za 13%, na taj pad utjecao je pad poslovnih prihoda za 8% i ostalih poslovnih prihoda za 32%.
2. S druge strane ukupni poslovni rashodi u 2014.godini u odnosu na 2013.godinu bilježe pad za 34%,a najveći pad se bilježi kod vrijednosnog usklađenja za 88%. U ukupnim poslovnim rashodima tijekom 2014.godine porasli su samo ostali troškovi za 3%. U

2015.godini ukupni poslovni rashodi i dalje padaju u odnosu na 2014.godinu za 9%, a najveći pad bilježi vrijednosno usklađenje za 50%, a rast bilježe troškovi osoblja za 1%. U 2015.godini poslovni prihodi su u padu kao i poslovni rashodi ali su i dalje veći od rashoda za 3.357.424 kn.

3. Poduzeće Slobodna Dalmacija u 2013.godini je poslovala u gubitku sa 81.030.954 kn. U 2014.godini posluje sa dobitkom od 5.203.480 kn, gdje je i dobit od redovnih aktivnosti u odnosu na 2014.godinu porasla za 77.702.137 kn. Kod financijskih aktivnosti se bilježi gubitak od 4.733.844 kn. U 2015.godini poduzeće i dalje posluje sa dobiti ali manjom za 78% u odnosu na 2014.godinu, tj.dobit 2015.godine je 1.135.780 kn. Dobit iz redovnih aktivnosti je pala za 66%,a financijske aktivnosti bilježe lagani porast od 11% na koji je najveći utjecaj imao pad financijskih rashoda za 47% ali uz to su pali i financijski prihodi za 11% te se bilježi gubitak od 2.221.644 kn.

4.2.Vertikalna analiza

U vertikalnoj analizi bilance aktiva i pasiva se označavaju sa brojem 100 i predstavljaju konstantnu veličinu,i sve druge varijable se uspoređuju sa njima. U vertikalnoj analizi računa dobiti i gubitka sa brojem 100 označavaju se poslovni prihodi, i sve druge veličine se uspoređuje s njima.

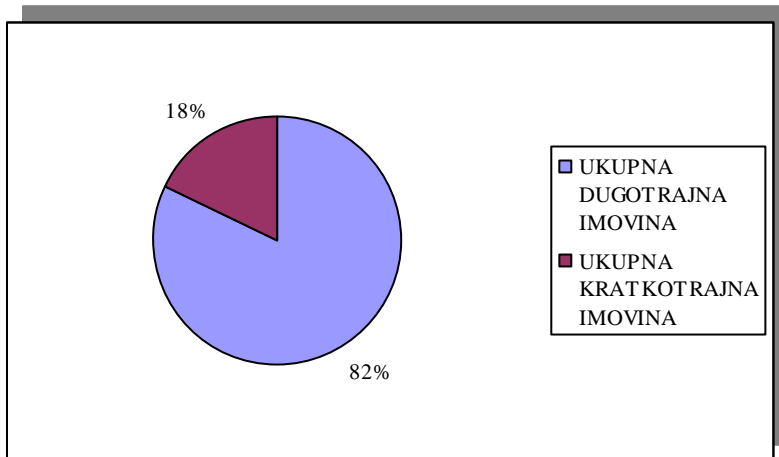
Tablica 13: Vertikalna analiza bilance poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. za razdoblje 2013.-2015. godine

	2013	2014	2015	Udio 2013	Udio 2014	Udio 2015
AKTIVA						
Nematerijalna imovina	512.908	516.656	406.225	0,15%	0,15%	0,17%
Nekretnine,postrojenja i oprema	172.066.467	165.289.306	157.958.114	49,05%	48,17%	65,96%
Financijska imovina	115.121.261	113.903.847	19.352.299	32,81%	33,19%	8,08%
Potraživanja	0	25.777.120	20.337.667	0,00%	7,52%	8,49%
UKUPNA DUGOTRAJNA IMOVINA	287.700.636	305.486.929	198.054.305	82,01%	89,03%	82,70%
Zalihe	5.235.011	3.423.325	3.875.747	1,49%	1,00%	1,62%
Potraživanja od povezanih	32.851.733	8.000.948	16.111.592	9,36%	2,33%	6,73%

društava						
Potraživanja od kupaca	18.824.177	15.924.677	14.107.677	5,37%	4,64%	5,89%
Potraživanja od zaposlenika	28.610	23.238	13.682	0,01%	0,01%	0,01%
Potraživanja od države	570.632	343.008	111.697	0,16%	0,10%	0,05%
Ostala kratkotrajna potraživanja	796.857	2.341.311	1.437.156	0,23%	0,68%	0,60%
Financijska imovina	3.182.754	1.753.180	1.197.861	0,91%	0,51%	0,50%
Novac	1.203.058	5.811.543	4.467.573	0,34%	1,69%	1,87%
UKUPNA KRATKOTRAJNA IMOVINA	62.692.832	37.621.230	41.322.985	17,87%	10,96%	17,26%
Plaćeni troškovi budućega razdoblja	419.416	50.776	101.260	0,12%	0,01%	0,04%
UKUPNA AKTIVA	350.812.884	343.158.935	239.478.550	100,00%	100,00%	100,00%
PASIVA						
Upisani kapital	365.478.120	365.478.120	365.478.120	104,18%	106,50%	152,61%
Rezerve	1.565.300	1.565.300	1.565.300	0,45%	0,46%	0,65%
Zadržana dobit	2.994.067	-78.036.887	-167.757.407	0,85%	-22,74%	-70,05%
Gubitak/dobit tekuće godine	-81.030.954	5.203.480	1.135.780	-23,10%	1,52%	0,48%
UKUPNO KAPITAL	289.006.553	294.210.013	200.421.793	82,38%	85,74%	83,69%
Dugoročna rezerviranja	31.622.313	22.471.350	14.959.706	9,01%	6,55%	6,25%
Dugoročne obveze prema bankama i fin.inst.	12.273.601	7.364.161	12.444.001	3,50%	2,14%	5,20%
UKUPNO DUGOROČNE OBVEZE	43.895.914	29.835.511	27.403.707	12,51%	8,69%	11,45%
Obveze prema povezanim društvima	1.717.389	1.101.324	149.994	0,49%	0,32%	0,06%
Obveze prema bankama i dr.fin.inst	5.095.676	6.178.307	982.413	1,45%	1,80%	0,41%
Obveze za primljene predujmove	169.495	621.269	290.095	0,05%	0,18%	0,13%
Obveze prema dobavljačima	7.034.178	6.970.294	5.968.160	2,01%	2,04%	2,49%
Obveze prema zaposlenicima	2.076.517	2.134.323	2.144.166	0,59%	0,62%	0,89%
Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	1.791.312	2.103.528	2.038.365	0,51%	0,61%	0,85%
Ostale kratkoročne obveze	25.870	4.366	79.857	0,01%	0,00%	0,03%
UKUPNO KRATKOROČNE OBVEZE	17.910.437	19.113.411	11.653.050	5,11%	5,57%	4,86%
Odgodeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
UKUPNO PASIVA	350.812.884	343.158.935	239.478.550	100,00%	100,00%	100,00%

Izvor: <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr/>, datum pristupa: 15.07.2017.

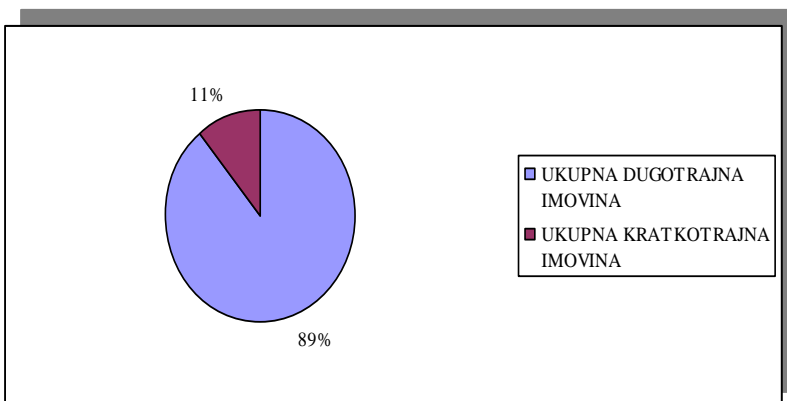
1. U strukturi aktive za 2013. godinu veći udio ima dugotrajna imovina u iznosu od 82,01%, dok kratkotrajna imovina ima 17,87%. U dugotrajnoj imovini najveći udio imaju nekretnine,postrojenja i oprema , a najmanji udio imaju potraživanja. U kratkotrajnoj imovini najveći udio imaju potraživanja od povezanih društava, a najmanji udio imaju potraživanja od zaposlenika. U strukturu aktive uključeni su još i plaćeni troškovi budućeg razdoblja sa udjelom od 0,12%.

Graf 1: Udio kratkotrajne i dugotrajne imovine u aktivi bilance 2013.godine

Izvor: Izračun autora prema financijskim izvještajima poduzeća Slobodna Dalmacija,raspoloživo na <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr/> (22.08.2017.)

2. U 2014.godini u strukturi aktive veći udio ima dugotrajna imovina u iznosu od 89,03%, dok kratkotrajna imovina ima udio od 10,96%. U dugotrajnoj imovini najveći udio imaju nekretnine,postrojenja i oprema koji su u padu u odnosu na 2013.godinu a najmanji udio ima nematerijalna imovina. U kratkotrajnoj imovini najveći udio imaju potraživanja od povezanih društava,a najmanji udio imaju potraživanja od kupaca. U strukturu aktive uključeni su još i plaćeni troškovi budućeg razdoblja sa udjelom od 0,01%.

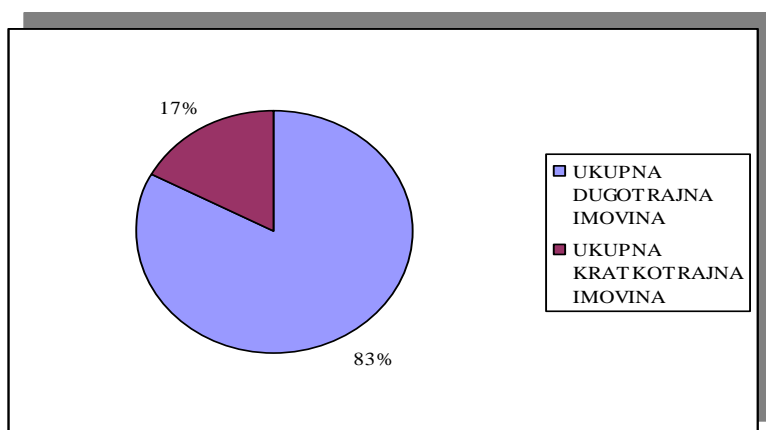

Graf 2: Udio kratkotrajne i dugotrajne imovine u aktivi bilance 2014.godine

Izvor: Izračun autora prema financijskim izvještajima poduzeća Slobodna Dalmacija, raspoloživo na <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr> (22.08.2017.)

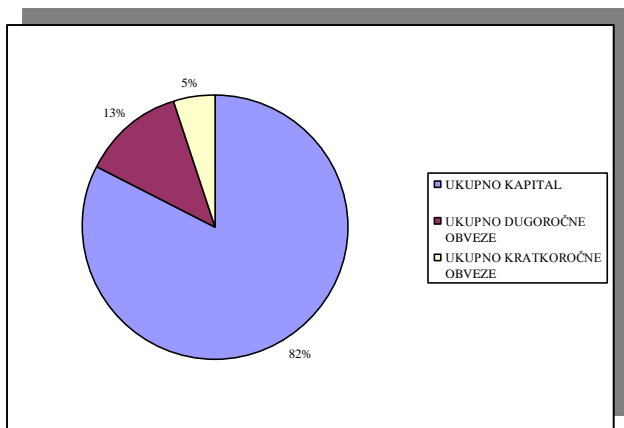
3. U 2015. godini u strukturi aktive veći udio ima dugotrajna imovina u iznosu od 82,70%, dok kratkotrajna imovina ima 17,26%. U dugotrajnoj imovini najveći udio imaju nekretnine, postrojenja i oprema koji su u porastu u odnosu na 2014. godinu, a najmanji udio ima nematerijalna imovina. U kratkotrajnoj imovini najveći udio imaju potraživanja od povezanih društava, a najmanji udio imaju potraživanja od zaposlenih. U strukturu aktive uključeni su još i plaćeni troškovi budućeg razdoblja sa udjelom od 0,04%.

Graf 3: Udio kratkotrajne i dugotrajne imovine u aktivi bilance 2015. godine

Izvor: Izračun autora prema financijskim izvještajima poduzeća Slobodna Dalmacija, raspoloživo na <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr> (22.08.2017.)

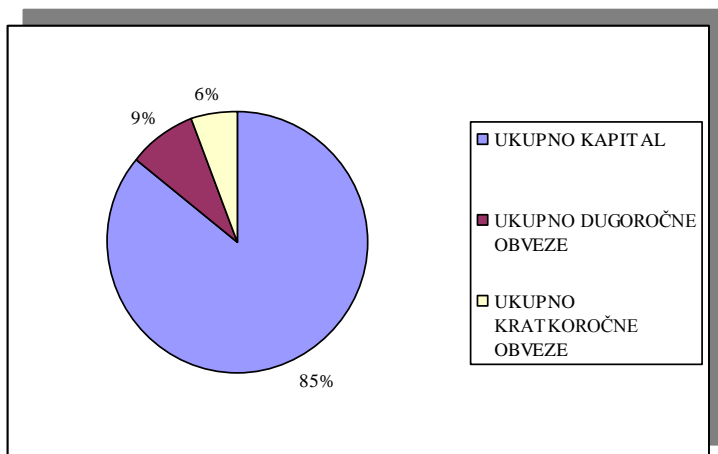
4. U strukturi pasive za 2013. godinu nalaze se kapital i rezerve sa udjelom od 82,38%, dugoročne obveze sa udjelom od 12,51% i kratkoročne obveze sa udjelom od 5,11%. U kapitalu i rezervama najveći udio ima upisani kapital, a najmanji udio imaju rezerve. U dugoročnim obvezama najveći udio imaju dugoročna rezerviranja, a najmanji udio imaju dugoročne obveze prema bankama. U kratkoročnim obvezama najveći udio imaju obveze prema dobavljačima, a najmanji udio imaju ostale kratkoročne obveze.

Graf 4: Udio kapitala, dugoročni i kratkoročnih obveza u pasivi bilance 2013. godine

Izvor: Izračun autora prema financijskim izvještajima poduzeća Slobodna Dalmacija, raspoloživo na <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr> (22.08.2017.)

5. Za 2014. godinu u strukturi pasive sudjeluju kapital i rezerve sa udjelom od 85,74%, dugoročne obveze sa udjelom od 8,69% i kratkoročne obveze sa udjelom od 5,57%. U kapitalu i rezervama najveći udio ima upisani kapital koji je u porastu u odnosu na 2013. godinu. U dugoročnim obvezama najveći udio imaju dugoročna rezerviranja koji su u padu u odnosu na 2013. godinu. U kratkoročnim obvezama najveći udio imaju obveze prema dobavljačima.

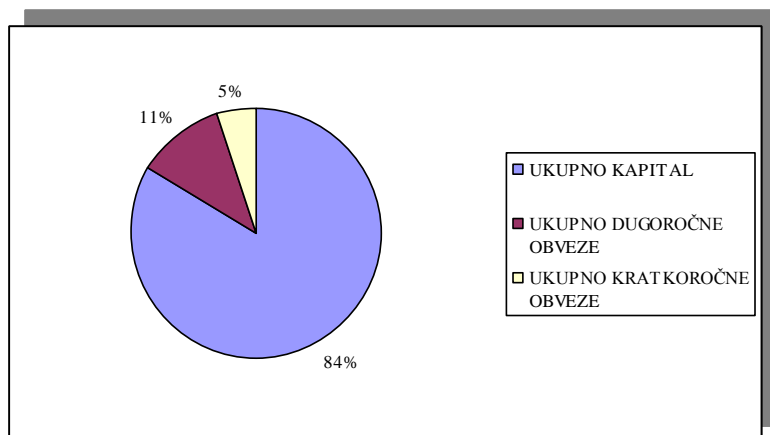

Graf 5: Udio kapitala, dugoročni i kratkoročnih obveza u pasivi bilance 2014. godine

Izvor: Izračun autora prema financijskim izvještajima poduzeća Slobodna Dalmacija, raspoloživo na <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr> (22.08.2017.)

6. Za 2015. godinu u strukturi pasive sudjeluju kapital i rezerve sa udjelom od 83,69%, dugoročne obveze sa udjelom od 11,45% i kratkoročne obveze sa udjelom od 4,86%. U kapitalu i rezervama najveći udio ima upisani kapitala, a najmanji udio imaju rezerve. U dugoročnim obvezama najveći udio imaju dugoročna rezerviranja, a

najmanji udio imaju dugoročne obveze prema bankama. U kratkoročnim obvezama najveći udio imaju obveze prema dobavljačima, a najmanji udio imaju ostale kratkoročne obveze.

Graf 6: Udio kapitala, dugoročni i kratkoročnih obveza u pasivi bilance 2015. godine

Izvor: Izračun autora prema financijskim izvještajima poduzeća Slobodna Dalmacija, raspoloživo na <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr> (22.08.2017.)

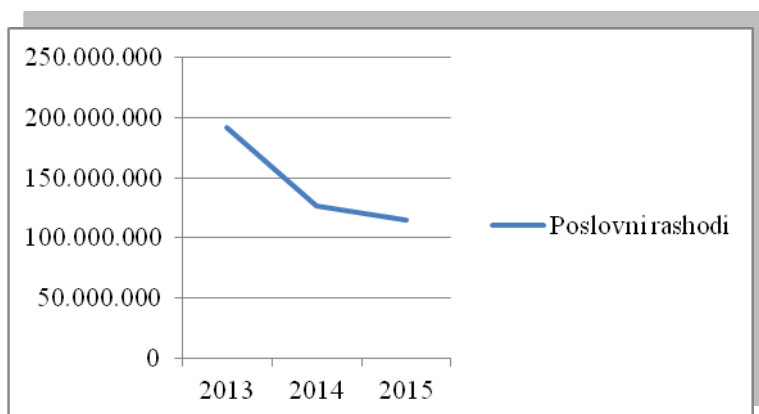
Tablica 14: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. za razdoblje 2013.-2015. godine.

	2013	2014	2015	Udio 2013	Udio 2014	Udio 2015
Poslovni prihodi						
Prihodi od prodaje	116.296.075	105.310.978	96.953.460	91,13%	76,63%	81,44%
Ostali poslovni prihodi	7.566.116	31.312.152	21.379.603	5,93%	22,78%	17,96%
Ukupno poslovni prihodi	123.862.191	136.623.130	118.333.063	97,06%	99,41%	99,4%
Poslovni rashodi						
Nabavna vrijednost prodane trgovačke robe	2.603.363	1.350.936	1.071.824	2,04%	0,98%	0,90%
Troškovi sirovina i materijala	22.911.105	20.841.152	18.388.723	17,95%	15,16%	15,45%
Ostali vanjski troškovi	33.156.712	31.644.337	29.219.424	25,98%	23,03%	24,54%
Troškovi osoblja	43.919.322	39.540.692	39.871.102	34,42%	28,77%	33,49%
Amortizacija	9.217.384	9.160.260	9.118.210	7,22%	6,67%	7,66%
Ostali troškovi	7.089.390	7.292.626	5.437.645	5,56%	5,31%	4,57%
Vrijednosno usklađenje	41.544.010	5.013.507	2.520.621	32,55%	3,65%	2,12%
Rezerviranja za troškove i rizike	30.647.700	11.610.950	8.915.640	24,02%	8,45%	7,49%

Ostali poslovni rashodi	538.018	231.346	432.450	0,42%	0,17%	0,36%
Ukupni poslovni rashodi	191.627.004	126.685.806	114.975.639	150,16%	92,18%	96,58%
GUBITAK/DOBIT IZ REDOVNIH AKTIVNOSTI	-67.764.813	9.937.324	3.357.424	-53,10%	7,23%	2,82%
Financijski prihodi	3.753.645	809.500	717.517	2,94%	0,59%	0,60%
Financijski rashodi	17.019.786	5.543.344	2.939.161	13,34%	4,03%	2,47%
GUBITAK/DOBIT IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	-13.266.141	-4.733.844	-2.221.644	-10,40%	-3,44%	-1,87%
Ukupni prihodi	127.615.836	137.432.630	119.050.580	100,00%	100,00%	100,00%
Ukupni rashodi	208.646.790	132.229.150	117.914.800	163,50%	96,21%	99,05%
Gubitak/dobit prije oporezivanja	-81.030.954	5.203.480	1.135.780	-63,50%	3,79%	0,95%
Porez na dobit	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Gubitak/dobit tekuće godine	-81.030.954	5.203.480	1.135.780	-63,50%	3,79%	0,95%

Izvor: <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr/> datum pristupa: 15.07.2017.

1. Promatrajući rashode poduzeća može se zaključiti da najveći udio imaju poslovni rashodi. U 2013. godini udio rashoda u ukupnim prihodima iznosi 150,16%, dok se tijekom godina bilježi pad njegovog udjela. U 2014. udio je 92,18%, a 2015. godine bilježi se ponovni rast na 96,58%. U poslovnim rashodima najveći udio imaju troškovi osoblja u 2013. godini, zatim padaju u 2014. godini i 2015. godine rastu. U poslovnim rashodima najmanji udio tijekom tri godine imaju ostali poslovni rashodi.

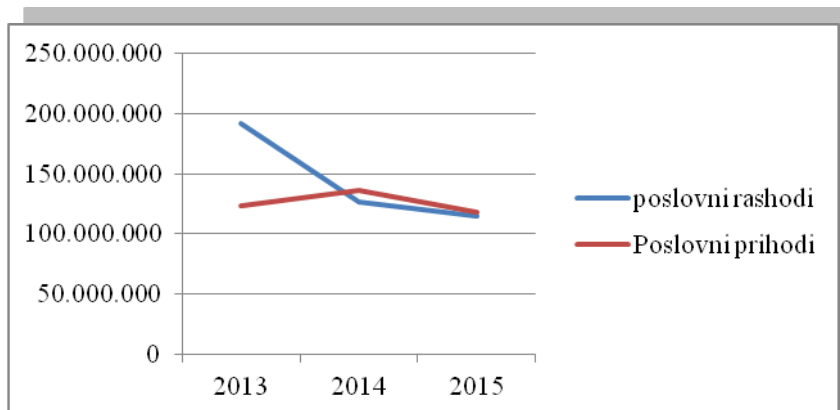

Graf 7: Udio poslovnih rashoda u ukupnim prihodima u 2013., 2014. i 2015. godini

Izvor: Izrada autora prema financijskim izvještajima poduzeća Slobodna Dalmacija, raspoloživo na <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr/> (22.08.2017.)

2. Promatrajući prihode može se zaključiti da najveći udio imaju poslovni prihodi. U 2013. godini udio poslovnih prihoda u ukupnim prihodima iznosi 97,06%, u 2014. rastu na 99,41%, dok u 2015. godini padaju na 99,4%. U poslovnim prihodima najveći

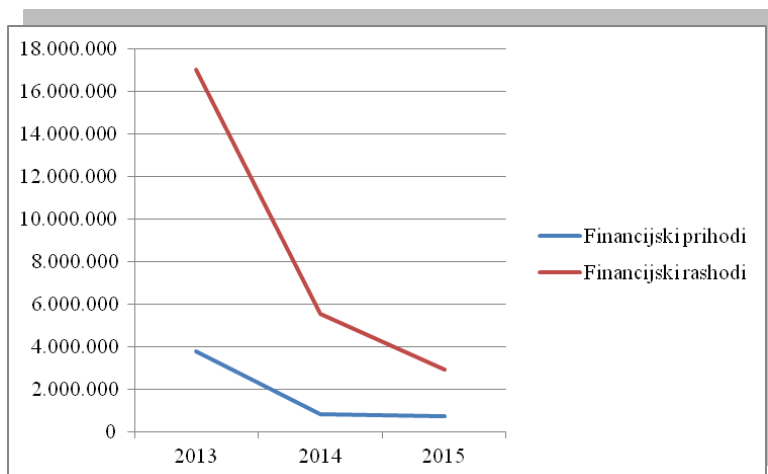
udio imaju prihodi od prodaje u 2013.godini, zatim padaju u 2014.godini i 2015. godine rastu.

Graf 8: Udio poslovnih prihoda i poslovnih rashoda u ukupnim prihodima u 2013.,2014. i 2015. godini

Izvor: Izrada autora prema financijskim izvještajima poduzeća Slobodna Dalmacija, raspoloživo na <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr> (22.08.2017.)

3. Financijski prihodi u ukupnim prihodima imaju udio od 2,94% u 2013.godini, zatim padaju na 0,59% u 2014. godini i u 2015.godini bilježe rast za 0,60%.
4. Financijski rashodi u ukupnim prihodima imaju udio od 13,34% u 2013. godini, zatim padaju na 4,03% u 2014. godini i u 2015.godini bilježe pad za 2,47%

Graf 9: Udio financijskih prihoda i rashoda u ukupnim prihodima u 2013.,2014. i 2015. godini

Izvor: Izrada autora prema financijskim izvještajima poduzeća Slobodna Dalmacija, raspoloživo na <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr> (22.08.2017.)

5.ZAKLJUČAK

Financijski izvještaji su jedni od glavnih izvora uspješnosti poslovanja jednog poduzeća, i predstavljaju jedne od glavnih alata kojima različiti subjekti mogu doći do potrebnih informacija za donošenje odluka. Rezultati financijskih izvještaja omogućuju menadžmentu da utvrde razloge pozitivnog ili negativnog poslovanja i da na temelju tih rezultata donesu odluke koje će unaprijediti poslovanje. Uz financijske izvještaje moguće je vršiti usporedbu ostvarenih rezultata u odnosu na konkurenciju i postavljene ciljeve.

Provedbom vertikalne i horizontalne analize na bilanci i računu dobiti i gubitka poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. došlo se do zaključka da su 2013., 2014. i 2015. godina za poduzeće bile izuzetno teške zbog opće gospodarske situacije u RH koju prate rast nezaposlenosti, sve više radnika koji ne primaju plaće. Sve je to utjecalo na smanjenje potrebe za tiskanim medijima što se vidi u smanjenim prihodima od prodaje. Također veliki utjecaj ima razvoj Interneta kao glavni izvor informacija i vijesti, stoga Uprava društva vidi mogućnost razvoja i na području elektroničkih medija.

U odnosu na 2013. godinu u 2014. godini može se primjetiti porast prihoda i pad rashoda, i poslovanje poduzeća u dobiti. Dok 2015. godine u odnosu na 2014. poslovni prihodi padaju i poslovni rashodi su u padu.

U nastavku svog poslovanja poduzeće treba biti spremno na daljni pad prihoda od prodaje tiskovina, te to pokušati spriječiti sa reorganizacijom marketinga i približiti se svojim čitateljima i imati što veće učešće na tržištu. Također je potrebno razvijati elektroničke medije.

LITERATURA:

1. Abramović K., Tominac Broz S., Cutvarić M., Čevizović I. (2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, RriF plus d.o.o., Zagreb
2. Bolfek B. (2011): Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja, *Oeconomica Jadertina*, 1(1), 76-87
3. Bolfek, B., Stanić, M., & Knežević, S. (2012). Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. *Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues*, 25(1), 146-167.
4. Dečman, N. (2012). Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj. *Ekonomski pregled*, 63(7-8), 446-467.
5. Meigs & Meigs, (1999.) Računovodstvo, Temelj poslovnog odlučivanja, deveto izdanje, MATE d.o.o. Zagreb
6. Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 78
7. Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 6, Dugotrajna materijalna imovina, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 86
8. Narodne novine (2015): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 86.
9. Narodne novine 140/2006: Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, Zagreb
10. Osmanagić Bedenik N. (2010), Analiza poslovanja na temelju godišnjih financijskih izvještaja, RriF br. 3/10. ,56-60
11. Osmanagić Bedenik N. (2002), Poslovna analiza temeljem godišnjih financijskih izvješća, računovodstvo, revizija i financije, br. 3/2002, 59-69
12. Perica I. (2016.) Materijali s vježbi iz predmeta Analiza financijskih izvještaja, Ekonomski fakultet u Splitu, Split
13. Šlibar D. (2010), Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja, *Financije 5 / 2010*

14. Vuko T.(2016), Analiza financijskih izvješća, nastavni materijali, Ekonomski fakultet u Splitu, Split

15. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., (2008): Analiza financijskih izvještaja, drugo prošireno izdanje, MASMEDIA, Zagreb

POPIS TABLICA:

Tablica 1. Temeljne pozicije bilance

Tablica 2: Temeljne pozicije RDG-a

Tablica 3: Izvještaj o novčanom tijeku-direktna metoda

Tablica 4: Izvještaj o novčanom tijeku-indirektna metoda

Tablica 5: Pokazatelji likvidnosti

Tablica 6. Pokazatelji zaduženosti

Tablica 7: Pokazatelj aktivnosti

Tablica 8. pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 9: Pokazatelj profitabilnosti

Tablica 10. Pokazatelji investiranja

Tablica 11: Horizontalna analiza bilance poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. za razdoblje 2013.-2015. godine

Tablica 12: Vertikalna analiza bilance poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. za razdoblje 2013.-2015. godine

Tablica 13: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. za razdoblje 2013.-2015. godine.

POPIS GRAFOVA:

Graf 1: Udio kratkotrajne i dugotrajne imovine u aktivi bilance 2013.godine

Graf 2. Udio kratkotrajne i dugotrajne imovine u aktivi bilance 2014.godine

Graf 3: Udio kratkotrajne i dugotrajne imovine u aktivi bilance 2015.godine

Graf 4: Udio kapitala, dugoročnih i kratkoročnih obveza u pasivi bilance 2013.godine

Graf 5: Udio kapitala, dugoročnih i kratkoročnih obveza u pasivi bilance 2014.godine

Graf 6: Udio kapitala, dugoročnih i kratkoročnih obveza u pasivi bilance 2015.godine

Graf 7: Udio poslovnih rashoda u ukupnim prihodima u 2013.,2014. i 2015.godini

Graf 8: Udio poslovnih prihoda i poslovnih rashoda u ukupnim prihodima u 2013.,2014. i 2015.godini

Graf 9: Udio financijskih prihoda i rashoda u ukupnim prihodima u 2013.,2014. i 2015.godini

SAŽETAK

Cilj ovog istraživanja bio je analizirati vertikalnu i horizontalnu analizu na financijskim izvještajima poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. kako bi se utvrdila financijska uspješnost poduzeća. Ovim radom obuhvaćeno je poslovanje poduzeća u 2015., 2014. i 2013. godina kako bi se moglo utvrditi da li poduzeće tijekom godina posluje u dobitku ili gubitku. Zaključeno je da je 2013. godina bila jedna od težih godina za poduzeće, dok se 2014. i 2015. bilježi lagani rast i poslovanje u dobitku. Da bi se utvrdilo kvaliteta poslovanja poduzeća potrebno je još provesti analizu putem pokazatelja.

Ključne riječi: Financijski izvještaji, vertikalna i horizontalna analiza, financijski pokazatelj

SUMMARY

The aim of this study was to analyze vertical and horizontal analysis of financial statements of company Slobodna Dalmacija d.d. in order to describe financial situation of company. The paper covers business of company from 2015., 2014., i 2013. to determine if company during the years business in profit or loss. It is conducted that 2013. was one of the hardest year for company, while during 2014. i 2015. company had easy growth and business in profit. To determine the quality of the company's business requires analysis by financial indicators.

Keywords: financial statements, horizontal and vertical analysis, financial indicator